

การมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบุโหลนดอนจังหวัดสตูล

The Participation in Strengthening of Community of BuLon Don, Satun

เจตน์สฤกษ์ สักขพันธ์^{1*}, เก็ดถวา บุญปรากฏ², ชุตินา หวังเบญหมัด³ และนันทิยารัตน์ สุริโย⁴
Jedsarid Sangkapan^{1*}, Kettawa Boonprakarn², Chutima Wanbenmud³ and
Nunthiyarat Suriyo⁵

¹ นักวิจัย, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Researcher, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร., อาจารย์ประจำภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

² Assist. Prof Dr., Lecturer at Department of Education Foundation, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University.

³ ดร., อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

³ Dr., Lecturer, Hatyai Business School, Hatyai University.

⁴ นักวิจัยอิสระ

⁴ Freelance Researcher

*Corresponding author, E-mail: sapichai@yahoo.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบุโหลนดอนจังหวัดสตูล 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบุโหลนดอนจังหวัดสตูลกับปัจจัยสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกาะบุโหลนดอนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตราจังหวัดสตูลที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรยามานู ได้กลุ่มตัวอย่าง 102 คน จากนั้นเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญเครื่องมือเป็นแบบสอบถามสถิติที่ใช้ได้แก่การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านการดำเนินการและปฏิบัติการ ($\bar{X} = 2.95$) และด้านการเสนอความคิดเห็นการวางแผนการตัดสินใจ ($\bar{X} = 2.80$) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ ($\bar{X} = 2.24$) และด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 1.63$) อยู่ในระดับน้อย 2) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 ในขณะที่อายุ สถานภาพสมรสที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ส่วนระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 นอกจากนี้เพศที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม ความเข้มแข็งของชุมชน บุโหลนดอนสตูล

Abstract

This research aimed to study, as follows: 1) the participation in strengthening of community of BuLon Don Satun, 2) to compare the participation in strengthening of community of Bu Lon Don Satun, according to social and economic factors. The sample of people who living in community of BuLon Don that located in National Park namely Koh Petra, Satun have aged 15 years and over. The numbers of sample calculated by Taro Yamane formula were 102 by using accidental sampling. The instrument was the questionnaire. Statistics for data analysis were t-test and F-test. The results found that: 1) to participate in the strengthening of the community as a whole at a low level ($\bar{X} = 2.40$) when it was found that the public be involved in the strengthening of community action, and action ($\bar{X} = 2.95$) and the field. ideas for planning decisions ($\bar{X} = 2.80$) at a moderate level. On the reception and benefit sharing ($\bar{X} = 2.24$) and the monitoring and evaluation ($\bar{X} = 1.63$) at a low level. 2) the people with different levels of income had different the participation in strengthening of community at 0.001 level of significance, while people with different age and marital status had different the participation in strengthening of community at 0.01 level of significance. Whereas people with different levels of education, occupation and number of family members had different the participation in strengthening of community at 0.05 level of significance. However, people with different in sex had not different in the participation in strengthening of community at 0.05 level of significance.

Keywords: The Participation, Strengthening of Community, Bu Lon Don Satun

บทนำ

ชุมชนเกาะบุโหลนดอนเป็นหนึ่งในหมู่เกาะที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา จังหวัดสตูล ห่างจากท่าเรือปากบารา ประมาณ 25 กิโลเมตร สภาพปัจจุบันของบุโหลนดอนมีเพียงชุมชนชาวประมงเล็ก ๆ อาศัยอยู่ทางทิศตะวันออกของเกาะ เสน่ห์ของเกาะนี้ อยู่ที่หาดทรายสีขาวที่สวยงาม ทรัพยากรธรรมชาติสวยงามไม่แพ้เกาะอื่น แต่ยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากนัก เนื่องจากขาดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว และขาดการบริหารจัดการที่ดี ถึงแม้จะมีโครงการพัฒนาเข้าไปเป็นจำนวนมากก็ตาม แต่ชาวบ้านชุมชนบุโหลนดอนก็ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ สานต่อจากโครงการต่าง ๆ เมื่อเสร็จสิ้นโครงการแล้ว หรือหากดำเนินกิจกรรมไประยะหนึ่งก็จะเกิดความขัดแย้งกันเองในชุมชน ทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมต่อไปได้อีก จึงทำให้ชุมชนเกาะบุโหลนดอนไม่สามารถนำไปสู่การพลิกฟื้นสู่ความเข้มแข็งได้ (เก็ดถวา บุญปรากฏ, เจตน์สุษฎฐ์ สังข์พันธ์, สุณีย์ บุญกำหนด และนันทรัฐ สุริโย, 2557)

ความเข้มแข็งของชุมชนนับเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งต่อการเสริมสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขในชุมชนเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นพลังทุนทางสังคมที่มีศักยภาพในการพึ่งตนเอง และการบริหารจัดการอยู่ในระดับสูง มีความเป็นปึกแผ่นแน่นแฟ้น มีการสืบสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสร้างความภาคภูมิใจในชุมชนของตนเอง รวมทั้งสามารถควบคุมและจัดระเบียบทางสังคมของชุมชนให้เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความสามัคคีเอื้ออาทร และช่วยเหลือเกื้อกูลกันได้ง่าย มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ

ตลอดจนมีศักยภาพในการบริหารจัดการใช้ประโยชน์จากทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องเชื่อมโยงกับขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมชุมชนได้ดี ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ นับเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะเสริมสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขในสังคมไทยให้มีความมั่นคงและยั่งยืนได้ในที่สุด (วรวิทย์ อวิรุทธ์วรกุล และธีระพงษ์ มาลัยทอง, 2550) การที่ชุมชนจะสร้างความเข้มแข็งดังกล่าวได้ ส่วนสำคัญคือการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นวิธีนำไปสู่ความเข้มแข็ง กลยุทธ์ที่สำคัญที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนและสามารถพลิกฟื้นนำไปสู่ความเข้มแข็งโดยประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจและใช้อำนาจนั่นเอง จึงทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งโดยมีประชาชนเป็นเจ้าของอย่างเต็มตัวซึ่งการมีส่วนร่วมของชุมชน การสร้างสรรค์พลังการทำงานเป็นทีมสร้างผู้นำจากคนดีคนเก่งคนมีความสามารถจากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ มาร่วมผนึกกำลังประสานประโยชน์ให้หลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวสู่การพลิกฟื้นสู่ความเข้มแข็งได้ (พัชราราวดี ตรีชัย, 2552) ดังที่ วิจิตา นินวน และ ชนิษฐา ชูสุข (2557) ได้กล่าวว่า คนในชุมชนมีส่วนร่วมกับชุมชน ทั้งการร่วมคิดร่วมวางแผนร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ในทุกกระบวนการของชุมชนและชุมชนมีกระบวนการจัดการของชุมชนที่ดีมีการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมกับชุมชนจะมีส่วนร่วมสำคัญที่ทำให้มีคุณค่าต่อชุมชนนั้น ๆ และสามารถสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในชุมชนได้

จากปรากฏการณ์ข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยเกิดคำถามว่า การมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบุโหลนดอนเป็นอย่างไร และเมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมกับปัจจัยทางด้านสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจจะเป็นอย่างไร ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการให้ข้อเสนอแนะการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและผลการวิจัยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์กับอบต. เพื่อนำไปปรับใช้ในกระบวนการวางแผนพัฒนาและการทำงานแบบมีส่วนร่วมอย่างมีพลังนำไปสู่การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของคนในชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบุโหลนดอนจังหวัดสตูล
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบุโหลนดอนจังหวัดสตูลกับปัจจัยสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

สมมติฐานในการวิจัย

สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนที่ต่างกัน

แนวคิดทฤษฎีกรอบแนวคิด

แนวคิดการมีส่วนร่วม

Cohen & Uphoff (1981 : 6) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของชุมชนว่า สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่า ควรทำอะไร และทำอย่างไรการมีส่วนร่วมเสียสละ ในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติ ตามที่ได้ตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น จากการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ นอกจากนี้ในงานศึกษาของสุชาติ จักรพิสุทธ์ (2547) พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนแบ่งได้ออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ 1)

ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านเหตุผล โดยการเปิดโอกาสให้สังคม องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ประชาชนมีบทบาทหลัก ตามสิทธิหน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่การคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ วางแผน การร่วมปฏิบัติและการรับผิดชอบในผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งส่งเสริมชักนำสนับสนุนให้การดำเนินงานเกิดผลประโยชน์ต่อชุมชนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดด้วยความสมัครใจ 2) ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ เป็นการมีส่วนร่วมของชุมชนที่การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจอารมณ์ รวมทั้งค่านิยมของประชาชนเป็นเครื่องชี้นำตนเองให้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การกระทำใ้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมเกิดความผูกพัน มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ดำเนินงานด้วยความสมัครใจ

โดยสรุป การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น เกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตทางสังคม ซึ่งการเข้าให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้นผู้ดำเนินงานจะต้องมีความเข้าใจในวิธีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติของบุคคล เพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม และขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชน

Koufman (1949 : 7) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในชนบทพบว่า อายุ เพศ การศึกษา ขนาดของครอบครัว อาชีพ รายได้ และระยะเวลาการอยู่อาศัยในท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในขณะที่ประยูร ศรีประสาธน์ (2542 : 5) ได้นำเสนอปัจจัยของการมีส่วนร่วมว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมมีด้วยกัน 3 ปัจจัยคือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ 2) ปัจจัยทางสังคม และเศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม 3) ปัจจัยด้านการสื่อสาร ได้แก่ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคล

ส่วนอภิญา กังสนารักษ์ (2544 : 14-15) ได้นำเสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชนว่าชุมชนต้องมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอนคือ 1) การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ ร่วมค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ร่วมตัดสินใจกำหนดความต้องการ และร่วมลำดับความสำคัญของความต้องการ 2) การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผนกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการแนวทางการดำเนินงาน รวมถึงทรัพยากร และแหล่งวิทยากรที่จะใช้ในโครงการ 3) การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินโครงการ ทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เพื่อให้รู้ว่าผลจากการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่โดยสามารถกำหนดการประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่องหรือประเมินผลรวมทั้งโครงการในคราวเดียวก็ได้

แนวคิดชุมชนเข้มแข็ง

ความเข้มแข็งของชุมชนหมายถึงการที่ประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ของเมืองหรือชนบทรวมตัวกันเป็น “องค์กรชุมชน” โดยมีการเรียนรู้การจัดการและการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของชุมชนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนตลอดจนมีผลกระทบสู่ภายนอกชุมชนที่ดีขึ้นตามลำดับโดยจะเรียกชุมชนนี้ว่ากลุ่มชมรมสหกรณ์บริษัทองค์กรชาวบ้านเครือข่ายหรืออื่น ๆ ที่มีความหมายแสดงถึงการร่วมมือช่วยเหลือกันเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันและด้วยความเอื้ออาทรต่อชุมชนอื่น ๆ ในสังคมด้วยการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนต้องอาศัยอยู่บนพื้นฐานของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยในแต่ละชุมชนจะมีการพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนในมิติต่าง ๆ เช่น มิติทางด้านเศรษฐกิจมิติทางด้านทรัพยากรธรรมชาติมิติทางสังคมและมิติทางวัฒนธรรมซึ่งในการสร้างความเข้มแข็งนั้นอาจพัฒนาความเข้มแข็งได้เพียงบางมิติเท่านั้นเนื่องจากเงื่อนไขและ

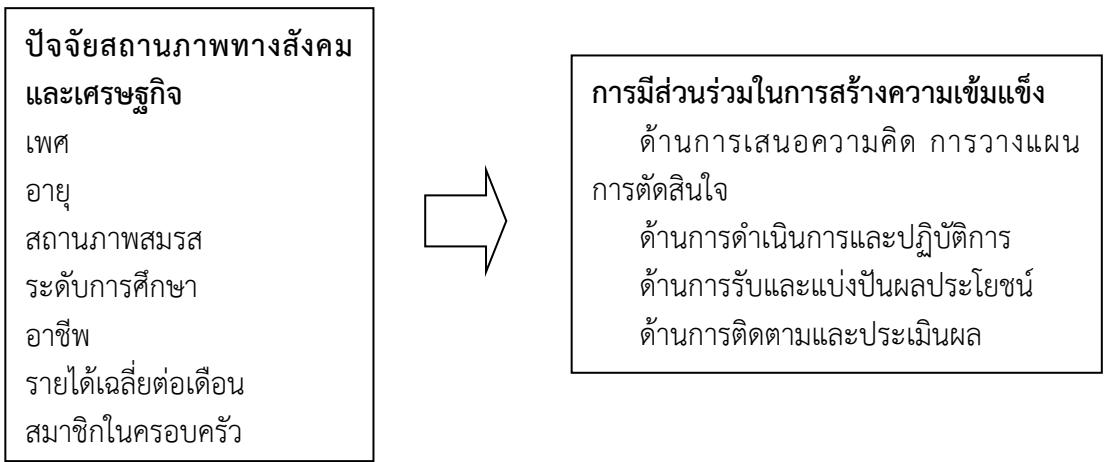
กระบวนการที่นำไปสู่ความเข้มแข็งในแต่ละมิติของแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกัน (ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์ 2543 : 38)

โกวิทย์ พวงงาม (2553 : 224) ได้กล่าวไว้ว่า การสร้างความเข้มแข็งชุมชนควรมีหลักการดังนี้

1. การส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อเผชิญปัญหาวิกฤต โดยพัฒนาศักยภาพให้คนในชุมชนรวมกลุ่มกันร่วมคิดร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรักษา ผลประโยชน์ของชุมชนด้วยตนเอง รวมทั้งให้ความสำคัญกับการปรับวิถีคิดและวิธีการทำงานของบุคลากรภาครัฐ จากการเป็นผู้สั่งการเป็นผู้สนับสนุนในการจัดการและแก้ไขปัญหาของชุมชนเอง

2. การส่งเสริมกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในลักษณะ “ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้” เพื่อส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ประกอบด้วย กระบวนการส่งเสริม และสนับสนุนชุมชนได้มีการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อการพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน การพัฒนาสวัสดิการสังคมและสวัสดิภาพของชุมชน การฟื้นฟูอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ของชุมชน การค้นหาศักยภาพและการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนการจัดทำแผนความต้องการ ของชุมชน รวมทั้งการสร้างประชาคมภายในชุมชนและการสร้างเครือข่ายของชุมชน

ในการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบุโหลนตอนจังหวัดสตูลผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff (1981) และแนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชนของ โกวิทย์ พวงงาม (2553) มาสังเคราะห์เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจโดยเก็บข้อมูลด้วยการศึกษาเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกาะบุโหลนตอนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา จังหวัดสตูล ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปจำนวน 138 คนผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรยามานะ และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ระดับ .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 102 คน จากนั้นเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งคณะผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีมาใช้เป็นแนวทาง ในการสร้างแบบสอบถามเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสนอความคิดการวางแผนการตัดสินใจด้านการดำเนินการและปฏิบัติการด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์และด้านการ

ติดตามและประเมินผลซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คณะผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นผ่านวิธี การสร้างและทดสอบคุณภาพเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหาตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยจากนั้นผู้วิจัยนำผลการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (IOC) จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาโดยค่า IOC ผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับได้ตลอดจนปรับปรุงข้อคำถามให้มีความชัดเจนและกระชับไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกาะที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรแต่มีใช้ตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีการวัดความสอดคล้องภายในของครอนบาค (Cronbach's Alpha) โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมของทุกข้อคำถามเป็นรายข้อซึ่งจะต้องมีค่า.30 ขึ้นไป จากนั้นผู้วิจัยนำคำถามที่ผ่านเกณฑ์ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามซึ่งค่าความเชื่อมั่นจะต้องมีค่าตั้งแต่.70 ขึ้นไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ คณะผู้วิจัยวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบุโหลนดอนจังหวัดสตูล ใช้สถิติค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบุโหลนดอน จังหวัดสตูลกับปัจจัยสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบุโหลนดอนจังหวัดสตูล
ชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งดังตาราง 1 คือ

ตารางที่ 1 แสดงการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบุโหลนดอนจังหวัดสตูล

การมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับการ มีส่วนร่วม
ด้านการเสนอความคิดการวางแผนการตัดสินใจ	2.80	1.00	ปานกลาง
1. มีโอกาสในการวิเคราะห์สภาพปัญหาของชุมชนร่วมกับทีมพัฒนา	3.15	1.18	ปานกลาง
2. ได้เข้าร่วมประชุมในการวางแผนกิจกรรมของโครงการพัฒนาชุมชน	3.24	1.37	ปานกลาง
3. ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในที่ประชุม	2.56	1.30	ปานกลาง
4. ได้มีโอกาสเสนอกิจกรรมที่ควรจะทำในชุมชน	2.51	1.28	ปานกลาง
5. มีส่วนร่วมในการลงมติให้มีการดำเนินโครงการหรือดำเนินกิจกรรมในชุมชน	2.57	0.99	ปานกลาง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับการ มีส่วนร่วม
ด้านการดำเนินการและปฏิบัติการ	2.95	0.99	ปานกลาง
1. ท่านได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของ โครงการพัฒนาชุมชน	3.13	1.18	ปานกลาง
2. ท่านมีส่วนร่วมในการบริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อ ร่วมทุนในการดำเนินกิจกรรมในโครงการพัฒนาชุมชน	2.78	1.44	ปานกลาง
3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการออกแรงในโครงการ พัฒนาชุมชน	3.16	1.54	ปานกลาง
4. ท่านได้มีโอกาสเป็นคณะกรรมการในการจัด โครงการพัฒนาชุมชน	2.37	1.28	น้อย
5. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางกฎกติกาของชุมชน ในการดำเนินตามโครงการพัฒนา	3.28	0.87	ปานกลาง
ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์	2.24	0.72	น้อย
1. ท่านได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนิน โครงการพัฒนาชุมชน	3.07	1.11	ปานกลาง
2. ท่านมีโอกาสได้ใช้บริการจากโครงการพัฒนาชุมชน	2.83	1.02	ปานกลาง
3. ท่านได้รับรายได้ที่เกิดจากโครงการพัฒนาชุมชน	1.99	0.95	น้อย
4. ท่านปฏิบัติตามกฎกติกาของชุมชนในการดำเนิน ตามโครงการพัฒนา	1.35	0.74	น้อยที่สุด
5. ท่านได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของโครงการพัฒนา	1.93	1.26	น้อย
ด้านการติดตามและประเมินผล	1.63	0.66	น้อย
1. ผู้รับผิดชอบโครงการต่อจากทีมพัฒนาได้ประกาศ ให้สมาชิกทราบความเคลื่อนไหวในรายรับรายจ่ายที่ เกิดขึ้นเมื่อมีการตั้งกลุ่ม	1.37	0.86	น้อยที่สุด
2. ผู้รับผิดชอบโครงการต่อจากทีมพัฒนาได้ประกาศ ให้สมาชิกทราบความเคลื่อนไหวในการสานต่อกิจกรรม	1.42	0.80	น้อยที่สุด
3. ทีมพัฒนาได้แต่งตั้งให้ท่านติดตามความก้าวหน้า ของโครงการพัฒนาชุมชน	1.69	0.90	น้อย

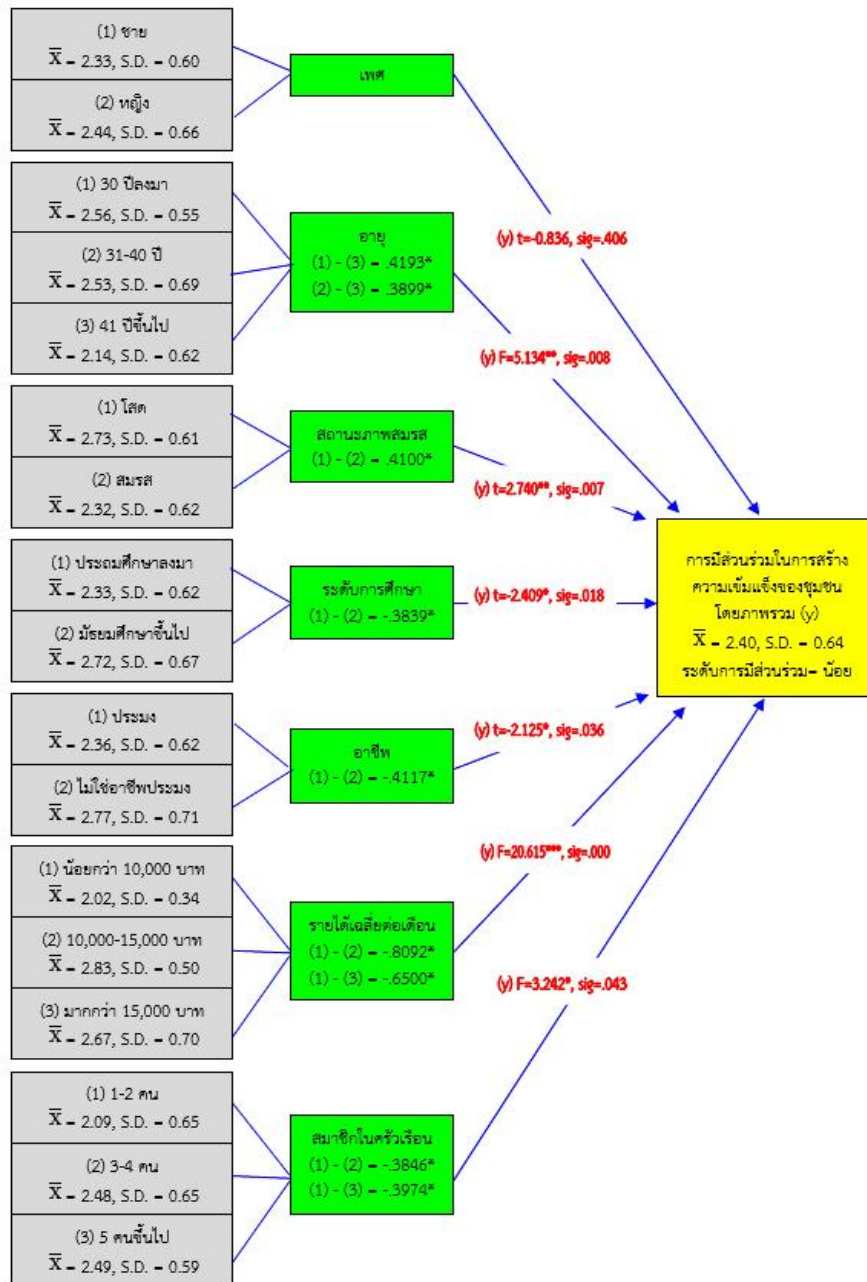

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับการ มีส่วนร่วม
4. ท่านมีโอกาสเข้าร่วมเสวนาเพื่อประเมินผล โครงการพัฒนาชุมชน	1.76	0.91	น้อย
5. ท่านได้ติดตามกิจกรรมของโครงการและหา แนวทางปรับปรุงแก้ไข	1.90	0.93	น้อย
ภาพรวม	2.40	0.64	น้อย

จากตารางที่ 1 พบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกาะบุโหลนตอนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตราจังหวัดสตูลที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.40$, S.D.=0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านการดำเนินการและปฏิบัติการ ($\bar{x} = 2.95$, S.D.=0.99) และด้านการเสนอความคิดเห็นการวางแผนการตัดสินใจ ($\bar{x} = 2.80$, S.D.=1.00) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ ($\bar{x} = 2.24$, S.D.=0.72) และด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{x} = 1.63$, S.D.=0.66) อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบุโหลนดอนจังหวัดสตูล

ภาพประกอบที่ 1 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบุโหลนดอนจังหวัดสตูล

จากภาพประกอบที่ 1 พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกาะบุโหลนดอน ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา จังหวัดสตูล ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 ในขณะที่อายุ สถานภาพสมรสที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ส่วนอาชีพ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 นอกจากนี้เพศที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

สรุปและอภิปรายผล

การมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบูกะหลอนดอนจังหวัดสตูล

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกาะบูกะหลอนดอนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา จังหวัดสตูลที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านการดำเนินการ และปฏิบัติการและด้านการเสนอความคิดการวางแผนการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับน้อย ผลจากการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสนใจเข้าร่วมในโครงการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเข้าไปมีส่วนร่วมประชุมวางแผนกิจกรรมของโครงการพัฒนาชุมชน คนที่มีโอกาสเข้าร่วมจะเป็นกลุ่มแกนนำชุมชนเท่านั้น ส่วนชาวบ้านคนอื่น ๆ จะเพียงมองดูว่าเขาทำกิจกรรมอะไรบ้าง จึงทำให้ประชาชนที่เป็นคนส่วนใหญ่ ไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะในที่ประชุมในด้านการวางแผน และการตัดสินใจในกิจกรรมของโครงการ เช่นเดียวกับงานวิจัยของพระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร) (2556) ที่พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลในการตัดสินใจวางแผนพัฒนา หรือจัดกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์ การดำเนินงานการพัฒนา หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับด้านการดำเนินการและปฏิบัติการประชาชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของชุมชนในการดำเนินตามโครงการพัฒนามีส่วนร่วมในการออกแรงกิจกรรมของโครงการพัฒนาชุมชนมีส่วนร่วมในการบริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อร่วมทุนในการดำเนินกิจกรรมในโครงการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่มีโอกาสเป็นคณะกรรมการในการจัดโครงการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับน้อยจากผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้เนื่องจากเมื่อประชาชนส่วนหนึ่งไม่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมแล้วก็จะทำให้ไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมและไม่มีโอกาสในการเป็นคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวประกอบกับการแต่งตั้งคณะกรรมการเกิดจากคนที่เข้าร่วมโครงการจะเป็นผู้เลือกเฉพาะคนที่มาเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการเท่านั้นเช่นเดียวกับงานศึกษาของพระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร) (2556) ที่พบว่ามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปอยู่ในระดับปานกลางและสอดคล้องกับงานศึกษาของจักรพงษ์ พวงงามชื่น, สวีชญา ศุภอุดมฤกษ์ตรีรัตน์ และนศเรศ รังควัต ที่พบว่าชาวบ้านมีประวัติการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าในระดับหนึ่งผ่านมิติของวัฒนธรรมประเพณีพิธีกรรมและความเชื่อต่าง ๆ ก่อให้เกิดกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรอย่างต่อเนื่องในภาพรวมชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดการชุมชนในระดับปานกลาง

ส่วนด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ ประชาชนได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินโครงการพัฒนาชุมชน มีโอกาสได้ใช้บริการจากโครงการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่การได้รับรายได้ที่เกิดจากโครงการพัฒนาชุมชนและได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของโครงการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย และประชาชนปฏิบัติตามกฎกติกาของชุมชนในการดำเนินตามโครงการพัฒนาอยู่ในระดับน้อยที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่าด้านการติดตามและประเมินผลประชาชนได้มีโอกาสติดตามกิจกรรมของโครงการและหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขเข้าร่วมเสวนาเพื่อประเมินผลโครงการพัฒนาชุมชน และทีมพัฒนาได้แต่งตั้งให้ประชาชนในพื้นที่ติดตามความก้าวหน้าของโครงการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับน้อยส่วนประชาชนที่รับผิดชอบโครงการต่อจากทีมพัฒนาได้ประกาศให้ประชาชนทราบความเคลื่อนไหวในการสานต่อกิจกรรมในเรื่องของรายรับรายจ่ายที่เกิดขึ้นเมื่อมีการตั้งกลุ่มอยู่ในระดับน้อยที่สุดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร) (2556) ที่พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จาก

กิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การติดตามดูผลงาน และสภาพปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน การให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการวางแผนพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งขัดแย้งกับงานศึกษาของโกศล สายใจ (2536 : 87) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริม สร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคม กรณีศึกษา:ชุมชนตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานพบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลดำเนินงานนั้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง เช่นกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากบริบทพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน

เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบุโหลนดอนจังหวัดสตูล

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกาะบุโหลนดอนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะเภตรา จังหวัดสตูล ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ที่แตกต่างกัน ผลจากการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีอายุน้อย โดยส่วนใหญ่จะมีสถานะภาพเป็นโสด บางกลุ่มเป็นผู้ที่อยู่ในวัยเรียนมีการศึกษาที่สูง จึงมองเห็นความสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบุโหลน ดอน จังหวัดสตูล ดังนั้นเมื่อเวลาที่มีโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เข้ามา ประชาชนกลุ่มนี้จะมีส่วนร่วมมาก ในขณะที่วัยประชาชนบางกลุ่ม ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก ซึ่งประชาชนกลุ่มนี้จะมีรายได้น้อยกว่ากลุ่มที่ประกอบอาชีพประมง โดยเวลาส่วนใหญ่จะไม่ได้ออกทะเลเป็นหลักจึงทำให้มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก เช่นเดียวกันจำนวนสมาชิกในครัวเรือนในชุมชนเกาะบุโหลนดอน เมื่อมีจำนวนสมาชิกมากขึ้น จะส่งตัวแทนไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนจึงทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกาะบุโหลนกลุ่มนี้มีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบุโหลนดอนจังหวัดสตูล มากกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งสอดคล้องกับพระมหาประกาดิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร) (2556) ที่พบว่าประชาชนมีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่อำเภอสามพรานจังหวัดนครปฐมโดยภาพรวมต่างกัน และสอดคล้องกับบุจิสรา บุชรา ผ่องพักตร์ และอเนก รักเงิน (2556) ที่พบว่า ระดับการศึกษารายได้ของครอบครัวต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ เช่นเดียวกับงานศึกษาของธัญญพล สุคันธรส (2548) พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในภาพรวม อยู่ในระดับมากนอกจากนี้ยังพบว่า ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน (ก่อนหักค่าใช้จ่าย) และสถานภาพทางสังคม ที่แตกต่างกัน ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลเมืองโอโยธยาน่าอยู่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบุโหลนดอนจังหวัดสตูลประชาชนมีส่วนร่วมแตกต่างกันดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมต่างๆที่สามารถกระตุ้นให้ประชาชนมองเห็นถึงความสำคัญของชุมชนและควรให้ผู้นำชุมชนมีบทบาทในการแสดงศักยภาพภาวะผู้นำได้อย่างเต็มที่และเมื่อมีโครงการต่างๆเข้ามาในชุมชนหน่วยงานควรมีการติดตามและประเมินผลอย่างชัดเจน

2. จากผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านการติดตามและประเมินผลประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้นผู้รับผิดชอบโครงการต่อจากทีมพัฒนาควรประกาศให้สมาชิกทราบความเคลื่อนไหวในรายรับรายจ่ายที่เกิดขึ้นเมื่อมีการตั้งกลุ่มในการสานต่อกิจกรรมและทีมพัฒนาควรแต่งตั้งให้ประชาชนมีการติดตามความก้าวหน้าของโครงการพัฒนาชุมชนด้วย

3. จากผลการวิจัยพบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนแตกต่างกัน ดังนั้นในการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ควรพิจารณาเจาะกลุ่มเป้าหมายในแต่ละสถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจที่ต่างกัน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากขึ้น ทั้งคนที่มีรายได้มากหรือรายได้น้อย คนที่มีอายุน้อยและอายุมาก คนที่มีสถานภาพโสด หรือสมรส คนที่มีระดับการศึกษาสูงหรือการศึกษาต่ำ คนที่มีอาชีพประมง และอาชีพอื่น คนที่มีสมาชิกในครัวเรือนน้อยและมาก เพื่อให้สามารถสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยอาศัยพลังขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของคนทุกสถานภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจำแนกตามระดับภูมิภาค
2. ควรศึกษาโมเดลการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในระดับท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- เก็ดถวา บุญปรากฏ, เจตน์สฤกษ์ สังกพันธ์, สุณีย์ บุญกำเนิด และนันทรัฐ สุริโย. (2557). ภาคปฏิบัติของวาทกรรมการพัฒนาชุมชนเกาะบุโหลนดอน. *วารสารพัฒนาสังคม*. 16(2), 1-20.
- โกวิท พวงงาม. (2553). *การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- โกศล สายใจ. (2536). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของกรุงเทพมหานคร มหา นคร: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนบางโคล่แขวงบางโคล่เขตบางคอแหลมกรุงเทพมหานคร*. ภาค นิพนธ์ ร.ป.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จักรพงษ์ พวงงาม, ชื่นสวิชญา ศุภอุดมฤกษ์ตรีรัตน์ และนครเรศ รังควัด. (2556). การพัฒนารูปแบบ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน : กรณีศึกษาบ้านทาป่าเปาตำบลท่าปลาตึก อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน. *วารสารวิจัยและพัฒนา มจร.*, 36(2), 215-234.
- ฉัญญพล สุคันธรส. (2548). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลเมืองอโยธยาให้เป็นเมือง นวัตกรรม*. ปัญหาพิเศษ ร.ป.ม. (การบริหารทั่วไป). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์. (2543). *กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง: ประชาคมประชาสังคม*. ขอนแก่น : โครงการจัดตั้งมูลนิธิเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ชมรมนักวิชาการสาธารณสุข ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ.
- ประยูร ศรีประสาธน์. (2542). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการ การศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พระมหาประภาสิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร). (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ร.ป.ม. (การพัฒนาสังคมมหา). กรุงเทพฯ : วิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พัชรารัตน์ ตรีชัย. (2552). การวิเคราะห์ความเป็นชุมชนเข้มแข็งของหมู่บ้านหนองกลางดงตำบลศิลาลอย อำเภอสามร้อยยอดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารร่วมพฤษภ*, 27(1), 149-155.
- รุจิสา บุขราผ่องพักตร์ และอเนก รักเงิน. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง. *วารสารบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา (TSU-MDC) มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 3(1), 16-26.
- วรวิทย์ อวิรุทธ์วรกุล และธีระพงษ์ มาลัยทอง. (2550). การพัฒนาดัชนีชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน. *วารสารเศรษฐกิจและสังคม*, 44(1), 40-41.
- วิจิตา นินวน และชนิษฐา ชูสุข. (2557). ทูทางสังคมและความเข้มแข็งของชุมชนในตำบลหนองแรด อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 33(5), 110-121.
- สุชาดา จักรพิสุทธิ์. (2547). การศึกษาทางเลือกของชุมชน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ขอนแก่น*. 27(4), 18-23.
- อภิญา กังสนารักษ์. (2544). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิผลระดับคณะของสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Cohen, J. M. and Uphoff, N.T. (1981). *Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation*. Rural Development Committee Center for International Studies. New York : Cornell University.
- Koufman, H .F. (1949). *Participation Organized Activities in Selected Kentucky Localities*. Lexington, KY: Kentucky. Agricultural Experiment Station, University of Kentucky.